

Лукіна Тетяна Олександрівна,
доктор наук з державного управління, професор,
професор кафедри менеджменту освіти та права,
ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України,
e-mail: tata_lukina@ukr.net

УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ ОСВІТИ ЯК СПЕЦИФІЧНИЙ НАПРЯМ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ КЕРІВНИКА ЗАКЛАДУ ОСВІТИ

Зростання впродовж останніх десятиліть уваги дослідників, педагогів, політиків до якості освіти як до об'єкту педагогічного й управлінського впливу зумовило необхідність формування відповідної компетентності керівника із реалізації функцій управління якістю освіти як певного специфічного напрямку його професійної діяльності. У межах побудови моделі професійного розвитку керівників закладів освіти досліджувалася проблема формування навичок управління якістю освіти керівника закладу освіти.

Управління якістю освіти представляє собою «специфічний вид суспільної діяльності, що спрямована на підтримку та поліпшення якості й результативності функціонування галузі освіти в цілому та загальноосвітнього, культурного і професійного рівня підготовки молоді» [1, с. 945].

Отже, управління якістю освіти як певний специфічний напрям професійної діяльності керівника закладу освіти розглядаємо як забезпечення переведення системи освіти якості освіти як об'єкту управлінського впливу з наявного стану в інший, що характеризується заздалегідь визначеними (запланованими) й обґрунтованими показниками якості освіти.

В опитуванні брали участь близько 150 керівників закладів загальної середньої, професійно-технічної освіти, центрів професійного розвитку, позашкільної освіти з різних областей України.

Проведене опитування керівників закладів освіти було зорієнтовано на з'ясування таких ключових питань:

1. Місце діяльності з управління якістю освіти в структурі професійної діяльності керівника закладу освіти.

2. Самооцінювання рівня професійної компетентності з управління якістю освіти керівниками закладів освіти.

3. Освітні потреби (ранжування за тематикою).

4. Чинники мотивації до самовдосконалення.

Незважаючи на досить великий стаж професійної діяльності переважної більшості учасників дослідження (20–30 років – 73%, понад 30 – 12 %, 10–20 – 8%) і чималий досвід безпосередньо управлінської діяльності в них, 22,3 % респондентів схильні вважати управління якістю освіти окремим самостійним напрямом у структурі професійної діяльності керівника закладу освіти, що спрямований на забезпечення вимог освітнього стандарту. Лише 8,9 % учасників опитування визнали його стратегічним напрямом у діяльності керівника закладу.

Викликає певне занепокоєння той факт, що переважна більшість учасників дослідження (46,7%) впевнені в тому, що діяльність керівника закладу з управління якістю освіти означає «діяльність із контролю за дотриманням високих результатів навчання здобувачів освіти». Лише шоста частина респондентів (16,5%) розуміють управління якістю освіти як «комплексну діяльність зі створення низки умов (ресурсних, кадрових, фінансових...) щодо забезпечення якісної освіти та освітньої діяльності». До оцінювання власного рівня сформованості професійної компетентності з управління якістю освіти керівники закладів освіти підійшли досить самокритично, про що свідчить характеристика «потребує постійного вдосконалення», яку надали понад 70% респондентів.

Як відомо, діяльність із управління якістю освіти досить багатогранна. Для формування й розвитку відповідної професійної компетентності керівника закладу освіти важливим є освоєння ним різноманітних технологій управління, вдосконалення навичок оцінювання явищ, процесів, ризиків тощо.

Для з'ясування освітніх потреб респондентів їм було запропоновано здійснити оцінку ступеня привабливості для них значного переліку (понад 40 назв) тематичних курсів підвищення кваліфікації.

Перехресний аналіз отриманих результатів засвідчив, що найбільший інтерес для них (із середньозваженими оцінками від 7,5 до 9,3) склали наступні теми:

- «Підготовка та проведення інституційного аудиту закладу освіти» (9,3);
- «Навички роботи з цифровими сервісами» (9,3);
- «Побудова внутрішньої системи забезпечення якості освіти» (9,1);
- «Технологія управління закладом освіти на засадах управління якістю освіти» (8,7);
- «Технологія реалізації проєктної діяльності» (8,6);
- «Технології формування інклюзивного освітнього середовища» (8,1);
- «Правові питання фінансового забезпечення закладу освіти в умовах фінансової автономії закладу» (8,0);
- «Організація роботи з обдарованими учнями» (7,9);
- «Технології ефективного ділового спілкування» (7,8); «
- Методика викладання окремих навчальних предметів в умовах Нової української школи» (7,5).

Достатньо інформативним для прогнозування освітніх потреб керівників закладів освіти, на наш погляд, виявилися результати ранжування учасниками дослідження чинників мотивації до самовдосконалення. У порядку зменшення рангу вони розподілилися наступним чином:

1. Відчуття недостатньої професійної компетентності.
2. Впровадження технологій управління якістю освіти на всіх рівнях функціонування освітніх систем.
3. Бажання пізнати нове.
4. Збільшення автономії та підвищення відповідальності керівника закладу освіти за результати освітньої діяльності та якість освіти.
5. Посилення цифровізації всіх процесів в освіті та суспільстві.

Отримана в ході дослідження інформація свідчить про актуальність завдання розвитку в керівника закладу освіти навичок з управління якістю освіти як напряму професійної діяльності, що характеризується певною специфікою.

Список використаних джерел

1. Лукіна Т.О. Управління якістю освіти. *Енциклопедія освіти* / гол. ред. В. Г. Кремень. Київ : Юріном Інтер, 2008. С. 945–947.

Побережець Оксана Сергіївна,
методист обласного навчально-методичного центру
освітнього менеджменту та координації методичних формувань
КЗ «Кіровоградський обласний інститут післядипломної
педагогічної освіти імені Василя Сухомлинського»,
e-mail: oksannapoberezhets@gmail.com

НЕПЕРЕРВНИЙ ПРОФЕСІЙНИЙ РОЗВИТОК ПЕДАГОГА ЯК УМОВА ЙОГО КОНКУРЕНТОЗДАТНОСТІ НА СУЧАСНОМУ РИНКУ ОСВІТНІХ ПОСЛУГ

Процеси глобалізації, перехід людства до інформаційного суспільства, автоматизація та роботизація багатьох процесів є рушійними силами змін у традиційному процесі роботи та на ринку праці.

У суспільстві знань посилюються розвивальна, фасилітуюча, культуротворча функції освіти, яка стає самоцінністю.

Важливою умовою і провідним фактором успішності процесу формування вчителя як конкурентоспроможного фахівця є неперервна освіта, оскільки вона, по-перше, відповідає потребам і закономірностям розвитку інформаційного суспільства і є фактором формування, розвитку і постійного забезпечення сукупної культури педагога; по-друге, вона адекватна специфіці педагогічної діяльності, ролі і місцю особистості вчителя-дослідника, новатора